

specialna pedagoginja, logopedinja, pedagoginja, psihologinja in asistenti. Za otroke, ki potrebujejo pri uresničevanju vzgojno-izobraževalnih ciljev posebno pozornost, na začetku šolskega leta oblikujemo individualne učne načrte, v katerih si zastavimo učne, pa tudi druge cilje, ki jih med šolskim letom pri posameznem otroku želimo doseči (na primer pri vključitvi otroka v razredno skupnost, sodelovanje s starši ipd.). Na naših timskih srečanjih se pogovorimo o tem, kaj bo kateri od nas naredil in si razdelimo naloge. Naše delo in uresničevanje vzgojno-izobraževalnih ciljev pa pregledamo ob koncu šolskega leta, včasih, če je potrebno, pa tudi med letom.

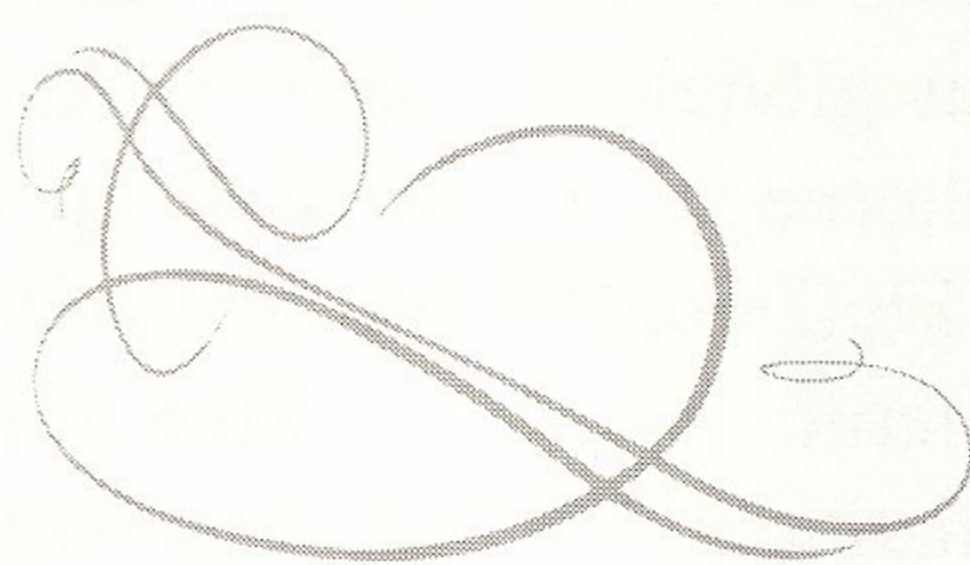
V sedmih letih, odkar na šoli vključujemo otroke s posebnimi potrebami, smo kot šola in kot posamezniki veliko pridobili. Zavedamo pa se, da moramo še veliko postoriti. Ob debatah na naših timskih sestankih razmišljamo predvsem o problemih preverjanja in ocenjevanja znanja, bolj intenzivnem sodelovanju in delu s starši integriranih učencev, bolj poglobljenem delu s sošolci otrok s posebnimi potrebami in njihovimi starši ... Vsekakor pa smo kot šola zadostili mnogim objektivnim in subjektivnim možnostim, ki jih v literaturi navajajo kot temelj učinkovite integracije, na kar smo še posebno ponosni. To so:

- ustrezne objektivne možnosti, zlasti ustrezen prostor, nemoteno gibanje otrok s posebnimi potrebami po šoli, manjše število učencev v razredu,

- pripravljenost učiteljev poučevati drugačnega otroka,
- ustrezni kadrovski pogoji – specialni pedagog, logoped, asistenti,
- timsko delo,
- sodelovanje s starši,
- izobraževanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev za delo z otroki s posebnimi potrebami,
- razvoj pozitivnih stališč drugih učencev in njihovih staršev do integracije.

LITERATURA

- Haskell, Simon H. in Barrett, Elizabeth. 1994. *Izobraževanje telesno hendikepiranih otrok*. Kamnik: Zavod za usposabljanje invalidne mladine.
- Galeša, Mirko. Peček, Mojca. Skalar, Vinko. *Šolanje učencev s posebnimi potrebami – problemi integracije*. Seminarsko gradivo, nastalo na podlagi prispevkov omenjenih avtorjev.
- Galeša, Mirko. 1992. *Strokovne osnove za zakonsko načrtovanje razvoja vzgoje in izobraževanja učencev s posebnimi vzgojno izobraževalnimi potrebami (ekspertiza)*. Celje.
- Kodila, Sabina. 2001. *Integracija na Osnovni šoli III Murska Sobota* (seminarska naloga). Visoka šola za socialno delo v Ljubljani.
- Sraka, Dominika. 1998. *Stališča učiteljev do integracije otrok s posebnimi potrebami v osnovno šolo* (seminarska naloga). Zavod za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku.

Aljoša Vodeb

Osnovna šola Šmarje pri Jelšah

I P O S T O P E K V K L J U Č E V A N J A
V G I B A L N O O V I R A N E G A O T R O K A
E V R E D N O O S N O V N O Š O L O

Na Osnovni šoli Šmarje pri Jelšah poteka integracija gibalno oviranega otroka od šolskega leta 1995/96. Ob vpisu v prvi razred podružnične šole Zibika je bilo ugotovljeno, da je otrok gibalno oviran (Dg. mišična dystrophia) ter intelektualno in osebnostno normalno razvit. Mnenje komisije za šolske novince in Zavoda za invalidno mladino iz Kamnika je bilo, da se otrok lahko všola v domačem kraju. Takšna je bila tudi želja staršev. Na Osnovni šoli Šmarje pri Jelšah smo bili pripravljeni sprejeti gibalno oviranega otroka in zagotoviti možnosti za njegovo všolanje.

P R A K S E I Z O D M

Šolska zakonodaja zagotavlja šolskim otrokom in mladostnikom s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami pravico do vključevanja v redne oblike izobraževanja.

Otrokove mentalne sposobnosti pa morajo biti razvite tako, da le-ta lahko sledi pouka in da je uspešen v programu življenja in dela redne osnovne šole. Filozofija in ideologija, združeni s pojmom integracija, postavljata namreč zahteve, da je potrebno otroke s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, če je le mogoče, šolati skupaj z drugimi vrstniki. V postopek vključevanja gibalno oviranega otroka v redno osnovno šolo je potrebno pritegniti družino, vodstvo šole, učitelje in učence ter izdelati načrt postopka vključevanja.

DRUŽINA

Potrebno se je prepričati, da družina resnično želi vključiti svojega otroka s posebnimi potrebami v redno osnovno šolo ter ugotoviti otrokove želje in njegove sposobnosti. S socialno vključenostjo otroka v matično okolje namreč ohranjamo družino kot primarno socialno celico in ohranjamo staršem pravice in dolžnosti starševstva.

VODSTVO ŠOLE

Sprejeti mora vodenje pozitivnih sprememb in podpreti učitelje ter strokovno osebje pri izvedbi postopka vključevanja gibalno oviranega otroka v redno osnovno šolo. Potrebo je izdelati program dela šole za delo z gibalno oviranim otrokom in organizirati strokovno individualno ter skupinsko pomoč, ki vključuje šolo in okolje.

Pri tem je pomembna vloga specialpedagoške službe kot posebne oblike pomoči takšnim otrokom. S pomočjo specialnega pedagoga prepozna učitelj, ki ima takšnega otroka v razredu, naravo motenj ter pogoje, pod katerimi otrok doseže najboljše rezultate, izbira specialne metode dela in pomoči pri obvladovanju šolske snovi, razvija pozitivno samopodobo, v okolju šole ustvarja strpnejši odnos do otrokovih težav in pravilnejšega ravnanja z njim.

UČITELJI

Postopek vključevanja gibalno oviranega otroka v redno osnovno šolo zahteva od učitelja učenje in trdo delo. Izziva vsakogar, ki se ukvarja z izobraževanjem, da s spremembo običajnega postopka in s sprejetjem gibalno oviranega otroka v razred spremeni tudi svoje mnenje o mestu otrok s posebnimi potrebami. Učitelj sodeluje in učinkovito deli naloge s svojimi učenci: tako bo otrok, ki potrebuje dodatno pomoč odrasle osebe ali sošolca, vključen in ne izoliran. Učitelj pritegne vse učence v razredu k delu z uporabo različnih

metod, ki otroku s posebnimi potrebami omogočajo, da postane pri učenju aktiven. S pomočjo specialnega pedagoga izdelata učitelj, ki ima gibalno oviranega otroka v razredu, individualni program dela za tiste učne predmete, pri katerih je ta potreben glede na osnovno motnjo. Na naši osnovni šoli gibalno oviran otrok nadomesti ure športne vzgoje z fizioterapevtskimi vajami v bližnjem zdravilišču. Ob učitelju v razredu ima pomembno vlogo asistent v šoli, ki gibalno oviranemu otroku fizično pomaga. Kot Osnovna šola Šmarje pri Jelšah smo se prijavi na razpis javnih del Republike Slovenije za leto 1999. Bili smo izbrani za izvajalca javnega dela fizična pomoč gibalno oviranim učencem – asistent v šoli. Gre za nacionalni program javnih del, v katerem sodelujemo z Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport in Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje. S pridobitvijo spremljevalca za gibalno oviranega otroka se je le-ta izkazal za veliko pomoč otroku, učiteljem in družini. Asistent in učitelji, ki poučujejo gibalno oviranega otroka v razredu, se strokovno izobražujejo (seminar strokovnega spopolnjevanja za učitelje Pomoč gibalno oviranemu učencu v osnovni šoli, ZUIM Kamnik, Program izobraževanja asistentov ZUIM Kamnik). V teh dveh letih izvajanja nacionalnega programa javnih del je asistent zadovoljil vsa naša pričakovanja in potrebe. Zato si šola, starši in gibalno ovirani otrok želimo, da se nacionalni program nadaljuje in da ga ves čas izvaja ista oseba z ustreznim znanjem.

Naloge asistenta

- Asistent premaga pri prihodu v šolo, v razred in pri prehodu iz razreda v razred. Namesti gibalno oviranega otroka z vozička na stol in obratno.
- Pripravi šolske potrebščine za pouk in med poukom. Pomaga pri zapisu učne snovi v zvezke, delovne liste in podobno, kadar je to potrebno, ter je ves čas navzoč pri urah pouka.
- Asistent fizično pomaga pri izvedbi športnih, naravoslovnih in kulturnih dejavnosti, pomaga pri osebni higieni, urejanju in hranjenju v šoli.
- Če je gibalno ovirani otrok bolan ali dalj časa odsoten, asistent poskrbi za stik s šolo.
- Asistent sodeluje in se povezuje s pedagoškimi in svetovalnimi delavci šole ter starši.

UČENCI

Vključevanje gibalno oviranih otrok v redne oblike izobraževanja je bistvenega pomena tudi za njihove vrstnike pri spoznavanju sveta takega, kot je v resnici. Učenci se s tem, ko sprejmejo medse vrstnike z različnimi sposobnostmi,

razvijajo v polnejše osebnosti, počutijo se varne in vedo, da bodo tudi oni deležni individualne pomoči, kadar jo bodo potrebovali.

Na Osnovni šoli Šmarje pri Jelšah se učenci seznanijo z drugačnimi otroki v okviru predmeta spoznavanje narave in družbe v tretjem razredu na temo Naše telo – čutila. Uro pogovora in ogleda filma o drugačnih otrocih izvaja specialni pedagog na šoli (ogled filma o življenju in delu gibalno ovirane učenke na Osnovni šoli Šmarje pri Jelšah, posnet za Dneve slovenskega izobraževanja 1999 in prikazan v Cankarjevem domu v Ljubljani).

PRIPRAVA NA PREHOD IZ RAZREDNE NA PREDMETNO STOPNJO

Na Osnovni šoli Šmarje pri Jelšah so priprave na prehod iz razredne na predmetno stopnjo oziroma iz podružnične na centralno šolo potekale v okviru inovacijskega projekta Zavod RS za šolstvo Ljubljana z naslovom Integracija gibalno oviranih otrok v redni osnovni šoli. Zajemale so izvedbo humanitarne akcije za nakup novega invalidskega vozička, s katerim se je moč gibati tudi po stopnicah.

V humanitarni akciji so sodelovali učenci Osnovne šole Šmarje pri Jelšah s podružnicami, delavci šole, Občina Šmarje pri Jelšah, Rdeči križ Zibika, Košarkarski klub in Zdravilišče Atomske toplice.

V letošnjem šolskem letu smo v okviru letnega delovnega načrta naše šole kot prednostno nalogo načrtovali

pomoč gibalno oviranemu otroku pri prehodu iz podružnične na centralno šolo. Pri vključevanju v življenje in delo na centralni šoli je bil gibalno oviranemu otroku v veliko pomoč asistent in specialni pedagog na šoli.

Z uspešnim izvajanjem integracije gibalno oviranega otroka na naši Osnovni šoli želimo spodbuditi vse tiste, ki podpirajo integracijo in se tudi neposredno in praktično srečujejo s težavami pri vključevanju teh otrok v redno osnovno šolo.

Uspešna izvedba Integracije gibalno oviranih otrok v redni osnovni šoli pomeni za šolo kot celoto in za okolje, kjer šola deluje, živeti drug z drugim, ne pa samo obstajati drug ob drugem.

LITERATURA

- O'Brien, J. in Forest, M. in sod. (1997). *Akcija vključevanja, Kako pomagati šolam pri vključevanju otrok s posebnimi potrebami v redne oddelke*, Ljubljana, Sonček, Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije.
- Božič, M. (1998). *Vključevanje otrok s posebnimi potrebami*, Revija 5, Ljubljana, Sonček, Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije.
- Haskell, S. S., Brett, E. K. (1994). *Izobraževanje telesno hendikepiranih otrok* Kamnik, Zavod za usposabljanje invalidne mladine Kamnik.
- Vodeb, A. (1999). *Integracija gibalno oviranih otrok v OŠ*. V: Zbornik inovacijskih projektov 1998/99. Ljubljana. Zavod RS za šolstvo.
- Zbornik inovacijskih projektov 1998/99*, Integracija gibalno oviranih otrok v OŠ, Aljoša Vodeb, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Damijana Gustinčič Keser, Nataša Savić, Ada Škamperle

Osnovna šola dr. Bogomirja Magajna Divača, Podružnica osnovne šole Senožeče

PRVO LETO ŠOLANJA SLEPE DEKLICE ZALE

PRIPRAVE NA VŠOLANJE

Na šoli v Senožečah, ki je podružnična šola Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne Divača, obiskuje pouk v prvem razredu osemletke slepa deklica Zala Hreščak.

Deklica je v predšolskem obdobju bila poleg skrbne družinske vzgoje deležna še dodatnega varstva in vzgoje upokojene vzgojiteljice Ane Sluga in vzgojiteljic vrtca v Senožečah. Strokovno je deklici in njenim staršem pri izobraževanju pomagal Zavod za slepo in slabovidno

mladino iz Ljubljane ter Medobčinsko društvo za slepe in slabovidne iz Kopra.

V šolskem letu 1999/2000 so Zalini starši vpisali deklico v prvem razred. S šolsko pedagoginjo Nives Cek so že ob vpisu utemeljevali željo, da bi deklica obiskovala šolo v domačem kraju. Pedagoginja je vzpostavila stik s Centrom za socialno delo iz Sežane in z Zavodom za slepo in slabovidno mladino iz Ljubljane in skupaj so ugotovili, da so možnosti za šolanje deklice na podružnični šoli v Senožečah realne.